

MSM. I.10. СТАТИСТИЧЕСКИ МЕТОДИ В СПОРТНИЯ МЕНИДЖМЪНТ

1. АНОТАЦИЯ

В обучението по учебната дисциплина ще придобиете следните

ТЕОРЕТИЧНИ ПОЗНАНИЯ:

- Възможности за прилагане на статистическия подход при изучаване на явления от областта на спортния мениджмънт;
- Структура на научен продукт, умения за дефиниране на изследователски проблем и избор на подходящ статистически метод за неговото изясняване;
- Същност на основните статистически методи – честотен, вариационен, корелационен анализ и проверка на хипотези.

Работата по изпитните изисквания трябва да доведе до формиране на следните

ПРАКТИЧЕСКИ УМЕНИЯ:

- Въвеждане, систематизиране и графично представяне на данни от областта на спортния маркетинг и мениджмънт с IBM SPSS 19;
- Основни алгоритми за статистическа обработка на данни с IBM SPSS Statistics;
- Умения за таблично и графично представяне на резултати от статистическа обработката и текстуална интерпретация на получените резултати;
- Способности за поднасяне на атрактивно устно изложение на резултати от проведено изследване и неговото съдържателно визуално онагледяване.

ДОЦ. ВАЛЕНТИНА КОЛЪОВА
ГИГОВА, ДОКТОР

Здравейте, уважаеми студенти!

Вие се подготвяте да управлявате, а успешно управлението е невъзможно без наличието на достатъчна информация (данни) за състоянието на управлявания обект.

Сами по себе си данните не управляват – само тяхното правилно систематизиране и обработка дават възможност да се проникне в същността на управлявания обект и се вземат правилни управленски решения.

Добре дошли в света на числата и начините, по които можем да ползваме получената информация за целите на управлението!

THE GOAL IS TO TURN DATA INTO
INFORMATION, AND INFORMATION INTO
INSIGHT.
CARLY FIORINA, FORMER CEO OF HP

---

2. ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ ЕКИП

Нека се запознаем!

Казвам се Валентина Гигова. Родена съм на 27. 10. 1960 г. в гр. Благоевград. В родния си град завърших средното си образование и бях активна състезателка по лека атлетика. През 1978 г. постъпих в ТФ на НСА (тогава ВИФ). Дипломирах се през 1982 г. с отличен успех. Продължих образованието си като редовен докторант към катедра "Теория на спорта". Защитих дисертационния си труд и през 1988 г. и с конкурс бях назначена за асистент по "Статистически методи в спорта". От 2001 г. съм доцент. През периода 2004-2008 г. бях Декан на Треньорски факултет.

Провеждам обучение по „Статистика“ във всички специалности и образователни степени на НСА. Радетел съм на въвеждането на дистанционно обучение в НСА и съм разработила и провела редица уеб-базирани или дистанционни курсове.

Владея говоримо и руски език, а с английския се справям на донякъде.

Научните ми интереси са свързани със статистически методи и компютърните програмни продукти за обработка, анализ и графично представяне на данни. В свободното си време обичам да пътувам, танцувам, общувам с приятели. Имам прекрасно семейство и две още по-прекрасни дъщери.

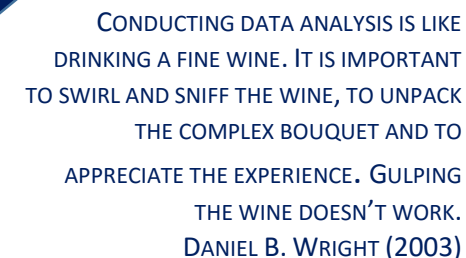
Ще ми бъде приятно, ако в групата ни във Фейсбук всеки се представи накратко, за да създадем колектив, а това да спомогне за по-успешното протичане на обучението. Моля, при комуникациите в групата да проявявате необходимото уважение към преподаватели и състуденти, да спазвате добрия тон и да не допускате груби коментари към инакомислещите.

За контакт:

НСА, Катедра "Теория на спорта", тел. : (02) 4014(376,327)

E-mail: v_gigova@yahoo.com, GSM: 0898776590

Facebook: Valentina Gigova

CONDUCTING DATA ANALYSIS IS LIKE
DRINKING A FINE WINE. IT IS IMPORTANT
TO SWIRL AND SNIFF THE WINE, TO UNPACK
THE COMPLEX BOUQUET AND TO
APPRECIATE THE EXPERIENCE. GULPING
THE WINE DOESN'T WORK.
DANIEL B. WRIGHT (2003)

3. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ

В хода на обучението постепенно:

УЧЕБНА ПРОГРАМА

- ще се запознаем с познавателните възможности на статистическите методи,
- ще се научим практически да обработваме данни и
- ще приложим наученото в изготвяне на индивидуален изпитен проект, темата на който е свързана с предоставен в хода на обучението файл с данни и изтеглен по случаен ред от всеки от вас.

ИЗПИТНИЯТ ПРОЕКТ ВКЛЮЧВА ДВЕ ЗАДАНИЯ:

Задание №1 Студентите изтеглят тема на изследователския си проект от системата virtual.nsa.bg. В него се ползват готови данни, записани във файла `НВАТ.sav`. Структурата на проекта е аналогична със структурата на научен продукт (виж текстовото поле).

В системата за дистанционно обучение е представен шаблон на проекта, а така също и примерен изготвен проект. След изучаване на дадена раздел от учебното съдържание, студентите представят резултатите от обработката в съответната част на изпитния проект в таблична и графична форма и анализират получените резултати. Изпитният проект в **MS Word формат** се качва в системата virtual.nsa.bg в рубриката „Курсови работи“

Тематично съдържание	Консултации
Тема 1. Въведение в дисциплината – учебна програма и изпитни изисквания	
Тема 2. Основни понятия – генерална съвкупност, видове извадки, признаци, измерителни скали;	
Тема 3. Основни статистически методи: <ul style="list-style-type: none"> • за характеристика на разпределението, • за сравняване на разпределения, • за изследване на зависимости).	
Тема 4. Въведение в компютърната обработка на данни, дефиниране на променливи и въвеждане на данни в IBM SPSS 19.	
Тема 5. Трансформиране на променливи. Запознаване с файла с данни за изпитния проект.	Консултации 1
Тема 6. Обработка на категорийни променливи (номинални и ординални) променливи – едномерно и двумерно разпределение на честотите.	
Тема 7. Въвеждане и обработка на въпроси с повече от един отговор.	
Тема 8. Сравняване на разпределението на неметрични променливи величини: алгоритъм за проверка на хипотези; непараметрични критерии за проверка на хипотези.	
Тема 9. Зависимости при категорийни (номинални, ординални) променливи.	
Тема 10. Обработка на количествени променливи – характеристика на разпределението (вариационен анализ)	Консултации 2
Тема 11. Сравняване на разпределението на количествени променливи – параметрични критерии за проверка на хипотези.	Консултации 3
Тема 12. Изследване на зависимости при количествени и рангови променливи.	Консултации 4
Тема 13. Представяне на резултати от научен продукт с MS Power Point.	Консултации 5

СТРУКТУРА НА ПРОЕКТА

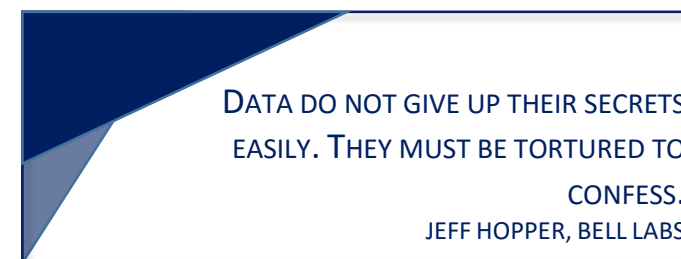
Изпитният проект в MS Word формат трябва да съдържа следните раздели:

1. Постановка на проблема;
2. Цел, задачи и методика на изследване;
3. Анализ на резултатите със следните подраздели:
  - 3.1. Характеристика на разпределение на променливи величини,
  - 3.2. Сравняване на разпределението на променливи величини;
  - 3.3. Изследване на зависимости;
4. Изводи и препоръки.

Данните за реализация на проекта могат да се обработят по някои от следните начини:

- С **IBM SPSS Statistics**. Студентите могат да обработят данните си по време на присъствените занимания или в часовете за присъствени консултации в компютърната зала по „Статистически методи в спорта“. В случай, че студентът не успее в присъствените часове или няма възможност да посети присъствените консултации, същият може да свали пробната 14 дневна версия на програмата от интернет адрес <http://www-03.ibm.com/software/products/en/spss-stats-base> ;
  - С помощта на специално разработеното учебно помагало в MS Excel формат, приложено към ползваните учебни ресурси.
- Отделните раздели на изпитния проект могат да се консултират в преподавателя, по график, описан в учебната програма.

Задание №2. Основните моменти от изпитния проект (задание №1) се подготвят под формата на мултимедийна презентация в **MS POWER POINT** формат. Презентацията трябва да съдържа: постановка на проблема, цел, задачи и методика на изследването, анализ на получените резултати (**само един от трите анализа**, който подкрепя в най-голяма степен тезата на студента), изводи и препоръки. Презентацията се качва в системата за дистанционно обучение virtual.nsa.bg в рубриката „Курсови работи“. В случай на нужда, преподавателят може да изиска отстраняване на грешки и непълноти в проектите.

---

4. ИЗПИТ

В деня на изпита студентът изнася устно експозе по разработения проект, което онаглеждава с изготвената **Power Point** презентация.

Критерии за оценка:

1. Ясно и точно дефиниране на изследвания проблем;
2. Правилно подбиране на информацията, необходима за решаване на проблема;
3. Дефиниране на подходящи за целта статистически метод и показатели;
4. Правилно подбран начин (таблично и графично) за представяне на резултатите и умела интерпретация на статистическата информация;
5. Качество на устното изложение.

Формиране на крайната оценка:

Оценка = $0,5 \cdot \text{Оценка на проекта} + 0,3 \cdot \text{оценка на презентацията} + 0,2 \cdot \text{Оценка на изложението}$. Присъждат се бонус точки за активност в онлайн дейностите.

---

5. КОНСПЕКТ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗПИТА

Курсът е практически ориентиран, поради което оценката на знанията става на базата на изготвяне и устно представяне на изпитния проект. Основните статистически понятия, които трябва да владее студентът за успешно справяне с изискванията са:

1. Основни понятия - генерална съвкупност, извадка, видове извадки;
2. Основни видове измерителни скали;
3. Предназначение на основните статистически методи – честотен, вариационен и корелационен анализ, проверка на хипотези;
4. Графично представяне на променливи величини и зависимости – хистограма, бокс-плот диаграма, кръгова диаграма, диаграма на разсейване. Същност и построяване със SPSS;
5. Честотен анализ - едномерно и двумерно разпределение на честотите, зависимости между категориални признаци (коефициент Φ , коефициент на контингенция, коеф. Гама) и сравняване на честотни разпределения (χ^2 -критерий на Пирсън). Същност и осъществяване със SPSS;
6. Вариационен анализ – показатели за средно равнище, разсейване и форма на разпределението. Същност и изчисляване със SPSS]
7. Проверка на хипотези – основни понятия – параметрични и непараметрични критерии за проверка на хипотези. Същност и изчисляване със SPSS.
8. Корелационен анализ при рангови и количествени променливи. Същност и осъществяване със SPSS.

---

6. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

---

1. Дамянова, Р., В. Гилова. Статистически методи в спорта – ръководство за студентите от бакалавърска степен на НСА, НСА Прес, 1999
2. Калоянов, Т. Бизнес статистика – София, КФ"ддс", 1996
3. Калинов, Кр, Статистически методи в социалните и поведенческите науки, НБУ, С. 2013
4. Маринов, Кр. Директен маркетинг – концепции и творчески решения, Издателски комплекс УНСС, 2011;
5. Павлова, В., С. Чипева. Статистика, Нова звезда, С., 2012
6. Желев, С. Маркетингови изследвания (методология и организация), Стопанство, С. 1995
7. Чипева, С. Статистически анализ на категорийни данни със SPSS, Университетско издателство „Стопанство“, С. 2011
8. <http://6.nsa-virtualeducation.com/>
9. <http://www.classs.ru/library/node/2889>
10. http://www.academia.dk/BiologiskAntropologi/Epidemiologi/PDF/SPSS_Statistical_Analyses_using_SPSS.pdf